



Nro. 2.

## A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Julius 5-ik napján, 1811-ik  
esztendőben.

### *B é t s.*

**F**elséges Urunk Badenben az idei fördést már elvégezvén, a' múlt szerdán, ú. m. e' hónap 3-dikán onnét az Alsó Ausztriában lévő *Luberecki* Császári nradalomba vette útját, a' hól két vagy három hetekig fog maradni ő Cs. K. Felsége.

Úgy halljuk, hogy Magyar Országban a' hosszas szárazság után már most szép essők kezdettek lenni. Itt kün *Lintzig* hasonló nagy szárazság és a' leg nagyobb Caniculai meleg uralkodott sokáig; túl *Lintzen* pedig, mint az útasok beszélnek, a' leg termékenyebb idők jártak. Az őszi gabona azonban itt Ausztriában is meglehetősen: hanem a' tavaszi igen hátra maradt; szénát ugyan keveset tsinálhattak. A' szü-

rethez olyan reménység van , hogy az jókor fog az idén esni.

### *Frantzia Birodalom.*

A' Jun. 22-dikén kijött Monitörben ezek tá-  
laltatnak a' nemzeti Conciliumról: — „Hétfűn  
Jun. 17-dikén össze gyűlekezett a' Nemzeti Con-  
cilium, Vallási ceremóniáknak tartására. Nagy-  
misét Kardinális *Fesch* ő Eminentziája mondott ,  
a' ki a' Conciliumnak Elölülőjévé rendeltetett.  
Császári Biztosok a' Frantzia Birodalom béli és  
az Olasz országai Isteniszteletre ügyelő Minis-  
terek. A' Concilium belső politziára való ügye-  
lés, a' Ravennai és Bordeauxi Érsekekre és a'  
Nantesi Püspökre bízattatott. *Titoknokok*: a'  
Montpellieri, Troyesi, Albengai, és Bresciai Püs-  
pökök. *Promotorok*: a' Bayeuxi és Comoi Püs-  
pökök.

*Jósef* Spanyol Király Párisból vissza in-  
dult Madrid felé.

### *Spanyol Ország.*

Egy Anglus tisztnek Londonba küldött leve-  
lében ilyen megjegyzések olvastatnak az *Albu-*  
*herai* tsatáról: — A' Frantzia tsapatok eltö-  
kéllettséggel és meg hökkentő tekintettel állottak-  
ki a' viaskodásnak helyére; a' hadi fenytéknek  
valóságos mustráját mutatták. A' Spanyolok elől-  
menő tsapatja is kiállotta az első öszszetsapást:  
de kevés is maradt belőlle életben. A' lántsás  
Lengyelek tettek felette sok kárt. Ez lovasság;  
12 lábnyom hosszúságú lántsája van, a' mellynek  
forgatásához igen jól ért. Sebessen bánik vele.  
Generális *Houghtont* néhány golyóbis érte, de  
tsakugyan még sem a' tsatázó mezőn holt meg.  
Nékünk Anglusoknak leg keservesebben esik az,

hogy három regementjeink vesztették-el a' zászlókat. Igen tüzesen viselték magokat. A' Frantziák tettették mintha vissza vonnák magokat: azonközben sokkal nagyobb erővel tértek hirtelenül vissza, 's így vettek erőt derék katonáinkon.

A' Madridi újság, mely Május 15-dikén indult onnét, külömbkülömb vakmerő verekedésekről beszél, a' mellyek *Madrid* körül a' hegyes vidékeken, *Siguençánál* és *Molinánál*, 's a' *Hernanes* és *Jarama* vizek között *Cogolludónál*, a' Frantziák és az *Empeçinado* vezérlése alatt lévő *Insurgensek* között történtek. Frantzia Generális *Húgó* kettőztetett útat tévén meglepte az *Empeçinadó* seregit, és őtet a' hegyek közzé visszanyomta, a' midőn *Empeçinado* a' maga népét két tsapatokra osztván, a' lovas tsapatot Generális *Manko* vezérlése alatt *Galabagarnak* és *Guadaramának* fordította, a' hól kemény verekedés történt, a' mellyben *Manko* ismét visszaverettetett. Maga *Empeçinadó* a' gyalog *insurgensekkel* *Somosierára* ütött, de a' honnét a' városi vagy várbéli őrző sereg által vissza igazítatván, ekkor hirtelenséggel a' *Segovia* és *Madrid* között lévő útnak fordult, a' hól azon iparkodott, hogy egy *Spanyolokból* álló fogoly tsapatot meg szabadíttson, de itt sem érhetette el tzeljét, minthogy három Frantzia Obesterek, *Vialt* *St. Geniet*, és *Sobeiran*, magokat igen jól viselven, őtet vissza nyomták. Az *Insurgensek* közül 200 emberek elestek, 30-ian elfogattattak. Innen a' *St. Ildefonsói* Királyi kastélyra ütött véletlenül *Empeçinado*, a' hól a' Császári testőrző seregnek egy része hevesen meg verekedett

vélle. Végezetre innét is kiverettetett az Insurgens sereg, 's ismét a' hegyek közzé vonta el magát.

A' 19-dik Dragonyos regementnek *Franklin* nevű Obesterét igen sajnálják a' Frantziák, a' ki ezen alkalmatossággal megöletett.

A' Párisi Journal del' Empir nevű újságban illyen levél jött ki: — „

„*Madrid* Junius 1-ső napján. Az Aranjuezi kerületben fekvő Fr. sereg vezére Generalis *Bigarre*, Május 23-dikán Yepesben egy Insurgens tsoporra éjjel véletlenül réárohant, mellynek vezére *Camillos* egy ingben kéntelenítettett a' szomszéd házak fedelein elszaladni, a' mellyeknek egyikéről, mint mondják, utoljára leesvén, magát keményen meg sértette. Az emberei közül sokak össze vagdaltattak; sok lovaikat és fegyvereiket kezünkbe hagyták. —

„Ugyan az nap ütött ugyan ez a' Generális *Bigarre*, *Abuelo* nevű Insurgens vezérré, a' ki éppen egy merino nyájnak (leg finumabb gyapjas juh nyájnak) elhajtásában foglalatoskodott. Sok emberei elvesztek; a' lovait is el vettük.

„*Medico* nevű Insurgens vezér Május 24-dikén az Aranjuezi őrző seregre rá ütött, hanem Generális *Bigarre* a' Frantzia gyalogságot a' hídnek oltalmazására rendelvén, maga 30 könnyű lovasokkal és 50 gyalogokkal az Insurgensekre tsapott, a' kik valami 600-an lehettek. Ez az egy kis tsapat elégséges vólt az Insurgens seregnek meghátráltatására.

„Végezetre látván *Bigarre*, hogy az Insurgensek magokat egy hegyre vonták fel, oda egy kis tsapattal ellenek indúlt, és őket könnyű szer-

rel elkergette, 's a' hátul menő tsoportot béér-  
vén azt öszve-vagdaltatta.

*A' Kataloniai és Arragoniai ármádiáktól.*

*Tarragona* várát Május elejétől fogva víjja az Arragoniai ármádia. Már el-vette annak egy *Oliva* nevű külső erősségét. A' megszállástól fogva itt történt környülállások, ezen ármádia fő vezérének Generális *Suchetnek* a' Párisi Monitőrben kijött hosszú tudósítása szerint, rövideden így következnek: —

„Gen. *Suchet* Aprilis végén érkezett meg *Tarragona* környékeire; Május 3-dikán kéntelenített az ellenség a' vár falai közzé vonni magát. — 4-dikben Gen. *Salm* két regementekkel, *Olivától* nem messze lévő két sántzokra ütven, azokat elfoglalta, 's a' városba menő víz tsatornát elvágta. — *Oliva* nevezetes erősség volt, azért, hogy *Tarragona* várán kívül 400 öl távolságra, egy kopasz kő-sziklán lévén építtetve a' Spanyoloktól 3 esztendőktől fogva véghetetlen iparkodással erőssítetett, a' kik arra 7 milliót költöttek. A' kerülete 800 öl, és 60 ágyú lyukak vagynak rajta. — 5-dikben négy vers béli kiütést tett az ellenség, de mind annyiszor vissza verte Gen. *Salm*. — Egy Fr: vígyázó tsapatot, a' melly *Monblanchnál* állott, 2000 insurgensek, kik között 1500 *Miqueletek* (hegyi katonák) voltak, *Monreza* felől megtámadtak: hanem *Obes-ter Année* 300 emberrel vissza verte őket. — Gen. *Rogniat* egy nagy sántzot tsináltatott 8-dikben a' tenger parton, mellyet az Anglusok nem szeretvén, négy nagy és számtalan apróbb ágyús hajókkal jötttenek ellene, és 1500 ágyú lövést tettek reá, de semmi kárt nem tehettek benne. —

A' Gen. Campo-Verde serege, a' melly Tarragonából elevezvén, Roses-tályán a' partra kiszállott, 's Figuerasba a' Miqueleteknek eleséget akaráván bévinni, megveretett, meg maradott népével a' Tarragoniai kikötő helybe 10-ben vissza érkezett. —

„Május 14-dikén reggel ismét kiütött az Olivai őrző sereg három tsapatokban az elvesztett sántzoknak vissza vételekre, a' melly alkalmazhatossággal az Anglusok ismét leg alább is 3000 lövést tettek a' tengerről: de mind híjjába; nem lett iparkodásoknak semmi foganatja. Magából Tarragona várából is ki ütött 6000 emberből álló sereg, de e' sem tehetett semmit; 300 hóltakból és 600 sebesekből álló veszteséggel tért vissza. — *Sarsfield* nevű Insurgens vezér 21-dikben minden Kataloniai Miqueleteket és egyéb nevű hegyi fegyvereseket öszszegyűjtven, egy próbát tett; a' mi Alcoverrel való közösülésünk útját elakarta vágni. De vissza veretett, és 100 embert vcsztett. Obester *Année* még egyszer vissza verte Monblanchnál a' Miqueleteket. — Végezetre Május 25-dikén Gen. *Frere* mind ezeket a' hegy-völgyi zsibongó tsoportokat egészszen elszéllesztette. —

„Míg ezek az öszszetsapások a' szomszéd környékeken történtek, az alatt az ostromsántzok is haladtak Oliva ellen előfelé. Május 23-dikán megkészült az erősségtől 60 öl távolságra a' vár falának bétörésére szolgáló batteria, a' mellynek *Római Király batteriája* nevezet adattott, és a' 24 fontos ágyúk Május 24-dikén reá kiségeztek. Több más batteriák is elkészültek, és ágyúkkal meg rakattattak. Az ostrom'

munkája igen bajos volt. A' sántzokat tsupa kősziklákon kellett készíteni, s' a' földet fél mért-földnyi távolságról hordatni. Két százanként fogták bé magokat a' katonák az ágyúk eleibe, 's úgy vontatták az ágyúkat a' batteriákra. — Ekkor ismét kiütött az Olivai őrző sereg, mellynek Generális *Salm* a' 7-dik számú regementel eleibe menvén, éppen mikor azt így bízatta volna: *Elöre 7 dik regementbéli vitézek!* úgy tsapta őtet magát egy golyóbis, hogy azonnal elenyészett. De boszszút állott érte a' Regement; dühösséggel az ellenségre rohanván, özönnel ontotta a' vért annak sorai között. —

„Május 28-dikán minden battériáink hozzáfogtak a' tüzeléshez; az ellenség is hevesen tüzelt eleinten az Olivai sántzokról; de nem soká érezni kezdette a' mi erőnknek nagyobbságát, és sok ágyúi elhalgattak. — 29 dikben már bé lévén törve a' vár, Gen. *Suchet* meghatározta, hogy Oliva várát, mellyben *Insurgens* Generális *Fricatier* volt a' Kommendáns, bérohanással foglalják el. Az ostromló sereg azonnal két tsapatokra osztattatván, a' vár falaira lajtorják segedelme által fel-mászott, 's őrző seregen nagy vérontás után erőt vévén azt arra kényszerítette, hogy magát a' győzedelmesek kegyelmességére adja fel. Még 900 köz ember és 70 tiszt találtatott életben az őrző seregből, a' melly eleinten közel 2580 emberből állott. Valami 1500 emberek lettek a' Fr. bajonét áldozatjává. Az Olasz katonaság kiváltképpen megkülömböztette ezen ostrom által magát. A' nyereségünk 40,000 portzió kéttzersültből, sok zöldségből, borból 130,000 puska töltésből, 10,000 font puskaporból,

47 ágyúból, és több egyebekből állott, A' mi vesztésünk ezen ostromban valami 2500 hóltakból és sebesekből állott. — Május 30-dikán ismét kiütöttek Tarragonából 3000 Insurgensek Olivát akarván vissza venni: de közel várván úgy fogadtuk őket, hogy hóltakkal borították bé a' földet. Már most hozzá férünk és hozzá is látunk Tarragonának ostromlásához. Ágyúink tűzinek kitétettve lévén, már most az Anglus hadi hajók is elhagyták a' belső kikötőhelyet, és kijebb mentek, a' hová nem szolgálnak golyóbissaink.

*Végezete a' Brenier tudósításának.*

„Külömbkülömb patakok, mellyeken által kellett mennünk, és a' mellyek előttem esmeretesek vóltak, hasonló képpen eligazításunkra való tárgyakul szolgáltak. Az ellenségtől Thuronéig szenvedtünk alkalmatlanságot; azután tsendességgel engedte folytatni útunkat. Víradtára Villar de-Ciervos és Barba-de-Puerco közzé érkeztünk, a' honnan én az Agueda felé rendeltem további útunkat.

„Ezen két faluk között, minekelőtte még a' hegynék tetejére juthattam vólna, ismét béerte az ellenséges lovasság seregemnek jobb szárnyát, a' mellyel melleleg folytatván útját szüntelen tüzelt reá apró puskákból, vagy azért, hogy tartóztassa, vagy pedig azért, hogy a' hátrább jövő Anglus tsapatoknak jelt adjon a' felől, hogy az én seregeim merre felé folytatják útjokat. Balra is néhány halmok tűntek szemem eleibe, a' mellyek hasonló képpen fegyveres tsapatok által vóltak elfoglaltatva. Én úgy tettem fordulásaimat, hogy előliök kiálhassak. Végezetre



egy ösvényre találtam, a' melly a' Santa-Felicesi hídra vezérelt.

„Mind két tsapataim szünet nélkül oly közel folytatván útjokat egymáshoz, hogy én mind kettőt örökké láthattam, a' kősziklás, patakos, és meredek helyek mellett is, egyszersmind, és egészen azzal a' rendel érkeztek meg az Agueda bal partjára, a' mellyel Almeidából kiindultak vala. A' Sapőrök is az utolsó tsapatokhoz tsatolódva jöttek. —

„Néző üvegemmel vizsgálódván, messze a' vízen túl valami fegyveres seregeket szemléltem meg, mellyeket Frantzia seregeknek lenni megismérvén, nagy sebességgel a' híd felé közelítettünk: hanem az alatt az ellenséges csoportok is minden felől előre nyomulván, hátulsó csoportoknak végét béérték. Fájdalommal szemléltem el-hullani némelly pajtásimat. Végezetre a' víznek túlsó partján seregeket küldött a' második armádiánk vezére Gen. Reynier a' híd felé a' mi fedezésünkre, és nem tsak által menetelünket segítette, hanem sebeseinket is St. Felices felé eltakarította, a' hól azután ő vele mindnyájan egyesültünk. Én ezen egész munkában 60 embert vesztettem; a' többi őrző sereg egészen megmentetett. — „Szerentsém van lenni — „Brenier,

Hosszasan ír Generális Brenier ezen tudósításának végen, az egész seregnek, és különösen meg nevezve is sokaknak dítséretekről, azt kívánván, hogy mind azok a' tiszték, kik ezen seregnél még a' Betsület Légió czímerével nem ékeskednek, azzal ajándékoztassanak-meg.

*Nagy Britannia.*

Generálissimus York nagy mustrát tartatott'

a' Regens Printz jelen létében Jun. 10-dikén a' Wimbletoni térségen egy Anglus ármádiával.

A' Párisi közönséges újságok említik az Anglus levelekből, hogy Junius 13-dikán nagy sokasággal jelenvén meg a' nép Windsorban, hogy a' Király betegségének mostani környülállásai felől valami bizonyost halhasson, ilyen választ kapott: — A' Király nintsen rosszabban, hanem tsak abban az állapotban van, mellyben tegnap vólt.

Ugyantsak a' Párisi újságok közzúl az egyik a' *Journal de l'Empir* ezeket közli a' Jun. 14-dikén költ Londoni újságokból. —

„A' Lisbonából érkezett tudósítások szerint fontos történetekről való híreket várunk Spanyolországból. Azt mondják, hogy a' Frantziák a' Tágus környékein egyszersmind két felől akarnak seregeinkre ütni, t. i. ezen vízhez képpést szólván, Észak és Dél felől. Márschal *Marmont*, Spanyol ország belső részeiről sok sereget vévén magához, a' *Leoni* térségen akar a' *Spencer* ármádiájával megütközni. Marschal *Soult* pedig, minekutánna segittségére két osztályok érkeztek vólna, a' Guadiana völgyein akar a' Szövettséges ármádiára ütni. Ennél több újságot a' félszigetről most nem kaptunk. Marschal *Soult* még most is *Lierena* mellett tanyázik (az Extremadurai és Andalusiai közös határ szélen); oda gyújt minden erejit.

Magyar Országgi Tudósokhoz, azoknak Attyokfiához és Barátjaikhoz intéztett Meghívás.

MindenNemzet büszkélkedve tartogatja kebelében azoknak a' Férfiaknak emlékezetét, a' kiknek az

a' pallérozódásban 's tökéletesedésben előmenetelét köszönheti. Legnemesebb kevélykedés ez, mivel olyan Hazafiaknak különös elmébéli tehetségeiken fundálódik, kik a' Nemzet közzül annak díszére formálódtak. A' vitézek emlékezete, kik Hazájokért éltek, nem kevésbé betses a' lélek előtt, mint az olyan vitézeké, kik hazájokért haltak meg. Amazoknak tudományjok és írt munkáik még azután is élnek és munkálódnak, mikor magok többé már nintsenek! — „Minden Nemzet tisztelettel áldozzék” *Igy szól Zimmermann, azon Férjfiaknak, a' kik által megvilágosítatott és javíttatott; azoknak képeit tiszteletben tartsa, emlékezeteket fennmaraszsa, hogy ez által minden szívben fel buzduljon ez a' kívánság: az ő nyomdokaikban járni.*

Az Ausztriai Birodalomból több nagy tálen-  
tomok származtak, a' kiknek emlékezetek ennek derék Nemzeteinek kebelekből soha ki ne aludjék. Vagynak olyan idők, midőn gyakorta kettős haszonnal lehet őket Hazájok elmébéli Héróssaikra emlékeztetni; a' szunnyadozó tálen-  
tomokat serkengetni, és önnön érzéseiket a' munkásságra feleleveníteni.

Legbizonyosabban tzélunkra vezérlene ezen tekintetben az, ha ezen férfiakat valamelly munkában, mint valamelly Nézőhelyen, elő állíthatnánk és leírhatnánk; de a' melly Munkának a' tökéletesség adná meg legfőbb betsét, hogy ez, az Ausztriai Birodalom literáriai históriájára nézve is egy aránt betses lenne. — Halhatatlanná tette magát ama Túdós Meusel Németország előtt, a' *Német Irók Lexicona* készítése által szerzett érdemeivel: de még Ausztria egy

ollyan Túdóssal, a' ki ezen Birodalom Túdós-  
sainak Históriája által magát érdemesítette vólna,  
nem ditsekedhetik. Igaz ugyan, hogy az alább \*)

- 
- \*) a) Ausztriát illetők: Kauz, Versuch einer  
Geschichte der österreichischen Gelehrten  
1755, de Luca das gelehrte Oesterreich 1777,  
die Biedermanaskronik 1784, Vogel specimen  
bibliothecae austriacae 1785, Wiener Schrift-  
steller und Künstler Lexicon etc. 1793,  
Schulz Briefe über die Literatur und den  
Buchhandel Oesterreichs, Lettera dell' Abate  
Andres sulla letteratura di Vienna 1795,  
Graf von Vau Briefe über die Literatur und  
Schulen in Wien 1775, Gaheis Biographien  
österreichischer Dichter, die Annalen der  
österreichischen Literatur von 1802 — 1811.
- b) Magyarországot illetők: Horányi memoria  
Hungarorum 1775 — 1777, Conspectus rei-  
publicae literariae in Hungaria 1785, Horá-  
nyi, nova memoria Hungarorum 1792,  
Schedius Zeitschrift von Ungern, Kunitsch  
Biographien merkwürdiger Männer der öster-  
reichischer Monarchie.
- c) Erdély Országot illetők: Seivert Nachrich-  
ten von den Siebenbürgischen Gelehrten und  
ihren Schriften 1785.
- d) Tsehországot illetők: Erber notitia regni  
Bohemiae scriptorum geographicorum et cho-  
rog. 1760, Abbildungen böhmischer und mäh-  
rischer Gelehrten, 1773 — 1782, Voigt acta  
literaria Bohemiae et Moraviae 1774 — 1782,  
Dobrowzky literarisches Magazin für Böh-  
men und Mähren 1780, Böhmisches und  
mährische Literatur aus dem Jahre 1779 —  
1784, Prohaska, Miscellaneen der Böhmi-  
schen und mährischen Literatur 1785. Petzel  
I. M. böhmische mährische und schlesische  
Gelehrte aus dem Orden der Jesuiten. 1786,  
Materialien zur Statistik von Böhmen. 1787 —  
1794, Skizzen einer statistischen Landes-  
kunde Böhmens.

ki nevezett Munkák több Tűdősoknak Életek és Munkáik felől közlenek velünk leírásokat: de ezeknek a' Tűdősoknak igyekezeteik, bár melly jelesek és érdemesek is azok magokban véve, csak egyes tartományokra terjedtek ki, 's úgy látszik, hogy a' különböző Hazafiúság miatt, az egész Birodalomról, — holott minden Tűdősok egyesült erejére csak az tarthat igazán számot, — csak nem egészen elfelejtkeztek.

Egyedűl Báró Hormayr vólt az, a' ki ama nevezetes Nemzeti Munkájában, az *Ausztriai Plutarchusban*, az Ausztriai Birodalom minden Nemzeteinek jeles dolgait a' közös Hazafiúság felbuzdítására egyesítette. A' honnan abban csak a' nagy tálentomú Férjfiak fordulhatnak elő.

Telyes bizodalommal lévén a' felől, hogy az Ausztriai Birodalom Lakossai egy olyan *Tűdősok Lexiconának* betses és fontos voltáról, melly éppen e' mi köz Hazánkat illetné, belsőképpen meg legyenek győzettelve: bátorkodom, közöségezen mindenecket, itt pedig különösen a' Magyar és Erdélyországi Tűdősokat vagy azok-

- 
- e) Morvaországot illetők: Monse *suppeditamenta ad historiam literariam Moraviae; von Schlesi en: Scherschnik, Nachrichten von schlesischen Schriftstellern* 1811.
- f) Lengyelországot illetők: *Lexicon der jetzt lebenden Gelehrten in Pohlen* 1750.
- g) Stájerországot és Tirolist illetők: *Kindermann's Repertorium* 1798; *von Winklern Nachrichten von steyermärkischen Gelehrten und Künstlern* 1810. *Saggio di una bibliotheca tirolese di Giacopo Tartaroti; de Luca über Tirol* 1782; *des Freyherrn von Hormayr Tiroler Almanach* 1802 — 1805. etc.

nak Attyokfiaikat és Barátjaikat meghívni, hogy nékem ezen munka ki-adásában munkájok által segítséggül lenni ne terheltessenek. Meg-hívok erre minden most élő és az Ausztriai tartományokban született Túdósokat és Könyvszerzőket, kérvén egysersmind kit kit azok között, hogy *már meg-hólt Túdósok életek leírását, és írott munkáinak számát 's neveit*, nékem minél előbb megküldeni méltóztassanak. Ezen Munkában tsak azon Írók életek leírása vétetik fel, a' kik 1700-dik esztendőn innen haltak meg, a' kik a' 17-dik század előtt hóltak meg, azok ebből kimaradnak. Az 1810-dik esztendő leszen a' bérekesztő. A' Túdósok Lexicona úgy adja elő az Ausztriai Birodalmat ezen tekintetben, a' mint az 1700-ban vólt, kivévén abból Belgiomot és az Olaszországi Tartományokat. Felvétetnek tehát abba mindazok a' Túdós Írók, a' kik 1700-tól fogva egész Ausztriában, Tirolisban, Stájerországban, Karinthiában, Karnioliában, Littoralében, Magyarországon, Horvátországban, Slávóniában, Erdélyországban, Tsehországban, Morvában, Sléziában, és napnyúgoti Gallíziában meghóltak, vagy pedig 1700-tól fogva a' nevezett országokban születtek és élnek, még azok is, a' kik ezek között most külső Országban élnek. Felvétetnek még ezen Lexiconba az olyan Írók is, a' kik ugyan külső Országban születtek, mindazáltal tsak nem egész életeket Ausztriában és az Ausztriai Tsászár szolgálatjában töltötték el.

[Minthogy ezen igyekezetemben több különös érdemű Ausztriai, Magyar, Tseh- és Morva országgi Túdósok szívesen részt vesznek, telyes bizo-

dalommal terjesztem ezen Meghívó jelentésemet a' Közönség eleibe, reménylvén minden felől munkás segítséget és az által a' Munkának rövid idő alatt leendő végre hajtását, a' mellyre elegendő forrásaim vagynak. Különösen bízom itt nevezetesen, kérésem mellett abban, hogy a' feloldatott Egyházi Szerzetes Rendeknek még élő Tagjai úgy szinte az Ausztriai Birodalomban lévő Klastromok Tagjai is igyekezetemben különösen segíthetnek, úgymint a' melly Rendek mindenkor sok nevezetes Tudós Írókkal díszeskedtek, és a' kiknek emlékezeteket, a' mostan élők örömmel igyekeznek a' késő maradéknak is által-adni,

Ha valaki talám egész olyan Gyűjteménnyel bírna, melly a' Tudósok Lexikonába tartoznék és azt pénzen kívánná eladni: akkor annak illendő áron leendő általvételére is kész vagyok. Háládatossággal fognak a' Munka Elöljáró Beszédében azoknak Érdemes neveik feljegyeztetni, a' kik ezen Lexicon tökéletesítését munkájok által elősegítették.

Reménylem mindenek felett 's kívánom is, hogy a' most élő Írók között, talám némelyeket a' betsületre való vágyás el ne tántoríttson és arra ne ingereljen, hogy kelletekorán tulajdon életek' leírását 's munkáik előszámlálását igyekezzenek a' nevezett munkába bététetni. Egy ily Nemzetek köz dolgát illető munkában, nem lehet a' személyes dítséretekre különösen és szerfelett leereszkedni: valamint más részről tzieljaleszen a' könyvnek, hogy abban a' leg kissebb munkátskák, értekezések 's a' t. szinte úgy feljegyeztessenek, mint a' 100 darabból álló nagy Munkák 's azoknak szerzői.

A' könyvben előadandó Leírásokban, valamint a' Meusel Munkájában (Das gelehrte Deutschland), a' következő tárgyak illy rendel adatk elő:

1) A' Személynek, ki felől szó van, a' vezeték és kereszt neve; mitsoda hivatalokat viselt vagy visel; mitsoda Túdós Társaságoknak Tagja most, vagy vólt.

2) Születésének helye, esztendeje és napja, hitelesen elő adva: mitsoda Oskolákban tanúlt.

3) Szoros előadása az esztendőnek, mellyben a' szóban forgó Túdós valamellyik Tudomány Karnak Doktorává tétetett. Mikor kezdette a' hivatalokat folytatni, mellyeket viselt.

4) Mitsoda helyen és hányadik esztendőbe halálozott meg. (ha hóltakról van a' szó)

5) Előadása, annak módja szerént, a' Munkáknak, mellyeket a' szóban lévő Író egymásután kiadott. Az az, a' könyvnek egész Tzímje eredeti nyelven p. o. Magyarúl, Tótúl 's a' t. egyszersmind helyesen lefordítva az eredeti Tzímje Németül is. Hol és hányadik esztendőben nyomtattatott; hány részből, darabból áll; formaja minémúsége; levéllapja száma; 's a' t.

6) Vagyon e' az Írónak egyszer vagy többször kimettzett képe, és hól?

Kéntelen vagyok az Érdemes Túdósokat még arra is kérni, hogy az ide tartozó Leírásokat és leveleket előre megváltva (frankózza) méltóztassanak hozzám útasítani; melly ha tsak magamra hárulna, terhes költséget okozna. A' levelekre az én nevem alá, rá lehet írni ezt: abzugeben in der Anton Dollischen Buchhandlung in Wien.

Költ Bétsben 1811-dik esztendőben

Dokt. Szártóri Ferentz,  
Cs. K. Könyv Revizor.

*J o b b í t á s.*

A' közelebb kijött Kurirban a' 8-dik lapon felülről lefelé számlálva a' hatodik sorból ezen szót *Angliai*, a' 10-dik sorban ezzel *Anglia*, felkell tserélni.